

Fullmäktigemotion: Återställande av kvaliteten i äldres måltidstjänster

Under den senaste tiden har betydande besparingsåtgärder genomförts inom äldres måltidstjänster. Som en av åtgärderna har mjukt bröd tagits bort från lunchen och ersatts med knäckebröd. Dessutom har efterrätt tagits bort från en stor del av måltiderna och serveras numera endast två gånger i veckan.

Vi anser att dessa åtgärder är oskäliga ur de äldres perspektiv. Vardagen för äldre som bor i serviceboenden och institutioner är ofta redan mycket begränsad. Måltiderna är för många dagens centrala och efterlängtnade stunder – små glädjeämnen i vardagen som man fortfarande kan njuta av. Därför framstår det som särskilt oskäligt att besparingar riktas just mot de äldres måltider och näring.

Många äldre har nedsatt tuggförmåga eller saknar tänder, vilket gör det svårt eller i praktiken omöjligt att äta knäckebröd. Mjukt bröd är för många det enda realistiska alternativet. Även om det har sagts att mjukt bröd som eventuellt blir över från middagen kan fås på begäran, kan man inte förutsätta att alla äldre vet att be om det eller kommer ihåg att göra det. Inom äldreservice finns också många personer med minnessjukdomar, för vilka det kan vara särskilt svårt att uttrycka sådana behov.

Avskaffandet av efterrätter är enligt vår mening också problematiskt. Det har inte handlat om **dyra eller lyxiga efterrätter, utan vanligtvis har till exempel saftkräm eller kvarg serverats som efterrätt** i boendeenheterna. Dessa efterrätter är inte bara en trivsam del av måltiden och lätta för äldre att äta, utan också nyttiga med tanke på vätskeintaget. Ett tillräckligt intag av näring och vätska är en central del av att upprätthålla de äldres välbefinnande och funktionsförmåga.

Den ekonomiska effekten av dessa förändringar är sannolikt relativt liten, men deras betydelse för de äldres vardagliga välbefinnande är stor. Även små saker, såsom mjukt bröd eller en lätt efterrätt, kan öka måltidernas trivsel, stödja näringsintaget och stärka känslan av en värdig och mänsklig vardag.

Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår vi att välfärdsområdet återställer äldres måltidstjänster till den nivå de hade före förändringarna. Besparingsåtgärder är möjliga och nödvändiga, men de bör inte riktas mot grundläggande behov såsom de äldres näring och kvaliteten på måltiderna.

Valtuustoaloite: Ikäihmisten ruokapalveluiden laadun palauttaminen ennalleen

Ikäihmisten ruokapalveluissa on viime aikoina toteutettu merkittäviä säästötoimenpiteitä. Yhtenä toimenpiteenä lounaalta on poistettu pehmeä leipä ja tilalle on tarjottu näkkileipää. Lisäksi suurelta osalta aterioilta on poistettu jälkiruoka, joka tarjoillaan enää kahdesti viikossa.

Pidämme näitä toimenpiteitä kohtuuttomina ikäihmisten näkökulmasta. Palveluasumisessa ja laitoksissa elävien ikäihmisten arki on usein jo valmiiksi hyvin rajattua. Ruokailuhetket ovat monille päivän keskeisiä ja odotettuja hetkiä – pieniä arjen iloja, joista voi vielä nauttia. Siksi tuntuu erityisen kohtuuttomalta, että säästöjä kohdistetaan juuri ikäihmisten ruokailuun ja ravintoon.

Monilla ikäihmisillä on heikentynyt purentakyky tai heiltä puuttuu hampaita, jolloin näkkileivän syöminen on käytännössä vaikeaa tai mahdotonta. Pehmeä leipä on monille ainoa realistinen vaihtoehto leivän syömiseen. Vaikka on kerrottu, että päivälliseltä mahdollisesti yli jäävää pehmeää leipää olisi saatavilla pyydettäessä, ei voida olettaa, että kaikki ikäihmiset osaavat tai muistavat sitä pyytää. Ikäihmisten palveluissa on paljon myös muistisairaita henkilöitä, joiden erityisesti voi olla vaikeaa ilmaista tällaisia tarpeita.

Jälkiruokien poistaminen on mielestämme myös ongelmallinen ratkaisu. Kyse ei ole ollut kalliista tai ylellisistä jälkiruoista, vaan tavallisesti jälkiruokana asumisyksiköissä on tarjottu esimerkiksi mehukiisseleitä tai rahkaa. Tällaiset jälkiruoat ovat paitsi miellyttävä osa aterialla ja ikäihmisille helposti syötäviä, myös nesteytyksen kannalta hyödyllisiä. Ikäihmisten riittävä ravinnon ja nesteen saanti on keskeinen osa heidän hyvinvointinsa ja toimintakykynsä ylläpitämistä.

Näiden muutosten taloudellinen vaikutus on todennäköisesti varsin pieni, mutta niiden merkitys ikäihmisten arjen hyvinvoinnille on suuri. Pienetkin asiat, kuten pehmeä leipä tai kevyt jälkiruoka, voivat lisätä aterioiden miellyttävyyttä, tukea ravitsemusta ja vahvistaa tunnetta arvokkaasta ja inhimillisestä arjesta.

Edellä esitetyn perusteella esitämme, että hyvinvointialue palauttaa ikäihmisten ruokapalvelun sellaiseksi kuin se ennen muutoksia on ollut. Säästötoimenpiteitä on mahdollista ja tarpeen tehdä, mutta niiden ei tule kohdistua perusasioihin kuten ikäihmisten ravintoon ja ruokailun laatuun.

Mari Viljamaa SDP, Arja Miettinen SDP, Päivi Karppi PS, Matti Vahtera PS

Gudrun Ekström SDP
Juuso Brühl Backlund SFP
Patrik Björkman SFP
Yngve Lithén SFP
Ossi Santala
Kari Kari
Paukko

Michael J.
Lauri Stokkari
Esko
Tomi Kaurismäki, KD
Lisä Ede, V
A

Pasi Keskinen, kok
Teemu Knuuti, kok
Anna Calderin, SFP

, vihreät